

Студент 4 курсу
факультету менеджменту та маркетингу ХНЕУ

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ ОНОВЛЕННЯ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА

Анотація. Розглянуто проблему інноваційного розвитку підприємств України та світу. Проаналізовано сучасний стан оновлення продукції підприємства.

Аннотация. Рассмотрена проблема инновационного развития предприятий Украины и мира. Проанализировано современное состояние обновления продукции предприятия.

Annotation. The problem of innovation development of Ukraine and the world has been considered. Modern state of enterprise's products innovation has been analysed.

Ключові слова: інновація, продукція, інноваційне підприємство, інноваційна продукція, упровадження інновацій.

За даними Європейської статистичної організації "Євростат", проблема оновлення продукції підприємства розглядається у багатьох країнах світу. Тенденції їх розвитку здебільшого співпадають, проте є і відмінності. Але слід зазначити, що кількість підприємств, котрі займаються оновленням, невпинно зростає.

Питому вагу інноваційних організацій подано на рис. 1 [1].

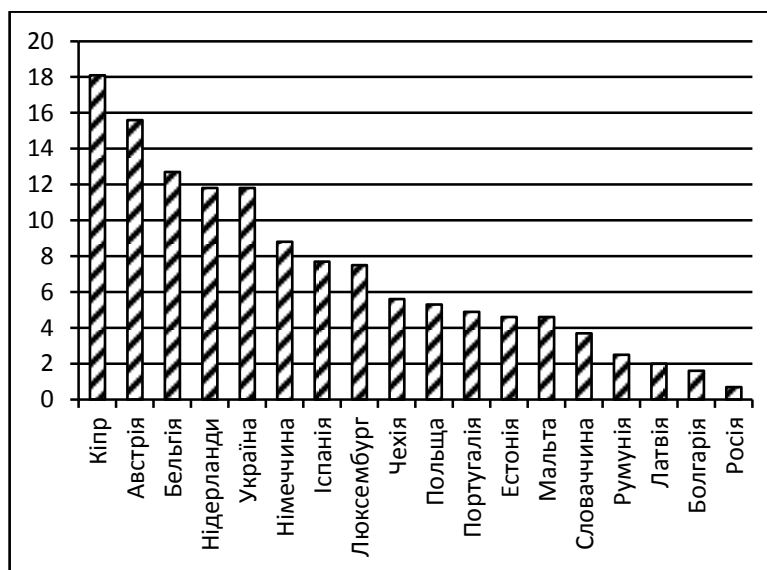

Рис. 1. Питому вага організацій,
котрі займаються інноваціями

Слід зазначити, що Україна займає одне з провідних місць у даному рейтингу, а це говорить про достатній рівень інноваційної активності.

Розглянемо питому вагу затрат на дослідження та розробку в загальному обсязі затрат підприємства (рис. 2) [1].

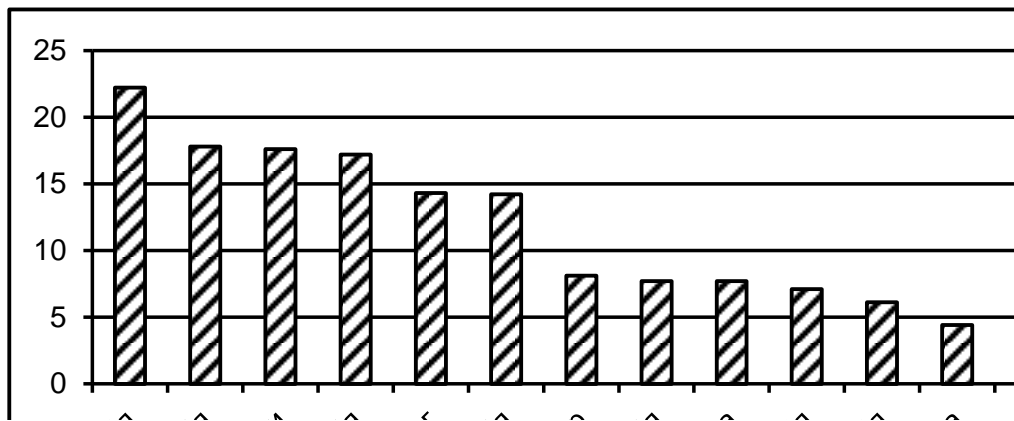

Рис. 2. Питома вага затрат у загальних затратах на технологічні інновації

Слід відмітити, що зі збільшенням кількості інноваційних підприємств у різних країнах світу зростають і затрати на розробку інновацій.

Виробництву нових або значно покращених інноваційних товарів, робіт та послуг, зокрема нових для ринку, найбільше уваги приділяють підприємства Мальти та Словаччини. Питома вага інноваційних товарів від загального обсягу в даних країнах становить 13,6 та 12,8 % відповідно. Проте характерним є той факт, що в усіх розглянутих країнах дані підприємства мають місце для існування – у середньому їх частка становить 4 – 6 % від загальної кількості підприємств (рис. 3) [2].

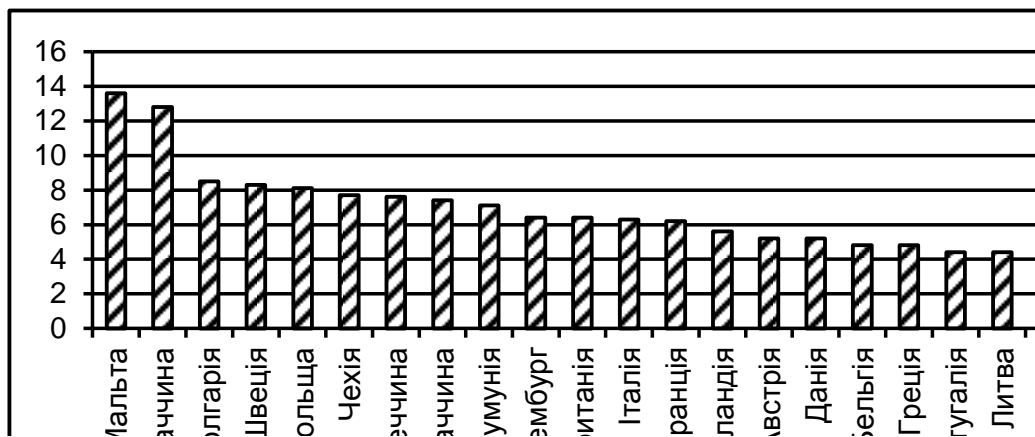

Рис. 3. Нові або значно покращені інноваційні товари, роботи та послуги, зокрема нові для ринку (питома вага від загального обсягу товарів)

Що стосується проблем інноваційної діяльності підприємств світу, то зазначимо, що більшість організацій виділяють два основних фактори, котрі перешкоджають інноваційній діяльності, – нестача власних коштів та висока вартість нововведень (рис. 4) [1].

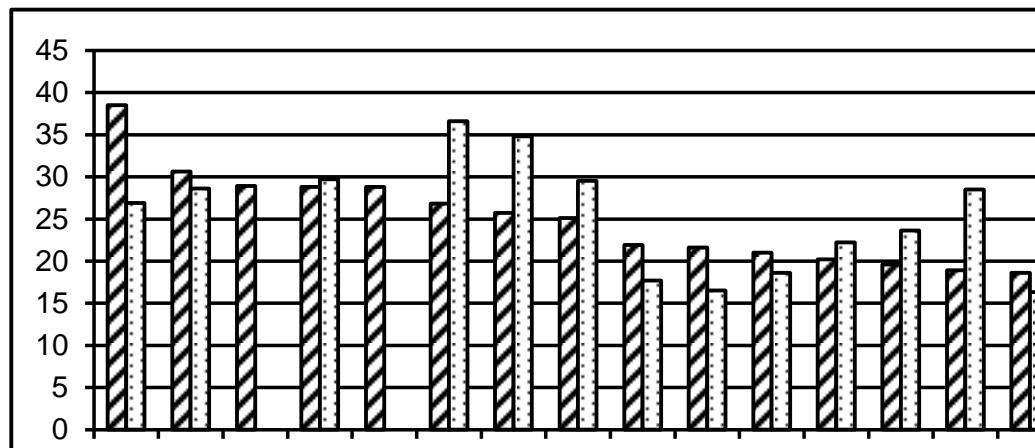

Рис. 4. Питома вага підприємств, які виділили фактори, що перешкоджають інноваційній діяльності

При цьому також важливим є той факт, що переважна кількість організацій здійснюють оновлення продукції за власний рахунок.

За даними Державного комітету статистики України за 2010 рік [3], інноваційну продукцію реалізували 964 підприємства на суму 33,7 млрд грн (3,8 % від загального обсягу промислової продукції).

Продукцію, що була новою або суттєво вдосконаленою для ринку, поставляли 270 підприємств. Її обсяг становив 11,0 млрд грн, або 32,6 % реалізованої інноваційної продукції (проти 8,5 млрд грн, або 27,1 %, у 2009 р.). Підприємства з виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів реалізували її на 0,9 млрд грн, або 18,6 % [4].

Загальна кількість організацій, які виконують наукові та науково-технічні роботи, станом на друге півріччя 2010 р. подана в табл. 1 [5].

Таблиця 1

Упровадження інновацій на промислових підприємствах

	Питома вага підприємств, що впроваджують інновації, %	Упроваджено нових технологічних процесів, найм.	у тому числі маловідходні, ресурсозберігачі, найм.	Освоєно виробництво нових видів продукції, найм.	з них нові види техніки, найм.	Питома вага реалізованої готової продукції в обсязі промисловості, %
2000	14,8	1 403,0	430,0	15 323,0	631,0	
2001	14,3	1 421,0	469,0	19 484,0	610,0	6,8
2002	14,6	1 142,0	430,0	22 847,0	520,0	7,0
2003	11,5	1 482,0	606,0	7 416,0	710,0	5,6
2004	10,0	1 727,0	645,0	3 978,0	769,0	5,8
2005	8,2	1 808,0	690,0	3 152,0	657,0	6,5
2006	10,0	1 145,0	424,0	2 408,0	786,0	6,7
2007	11,5	1 419,0	634,0	2 526,0	881,0	6,7
2008	10,8	1 647,0	680,0	2 446,0	758,0	5,9
2009	10,7	1 893,0	753,0	2 685,0	641,0	4,8
2010	11,5	2 043,0	479,0	2 408,0	663,0	4,3

Якщо розглянути деякі регіони України, зокрема Харківську, Полтавську, Херсонську та Волинську області [3], то можна зробити такі висновки:

до регіонів з добре розвинутою промисловою базою відносять Полтавську та Харківську області, це можна побачити і за результатами. Адже саме в даних регіонах спостерігаються найбільші витрати на інноваційну діяльність підприємств;

існує пряма залежність між обсягом витрат на інновації та впровадженням нових технологічних процесів, кількістю промислових підприємств, що забезпечують інновації: чим більші витрати регіону, тим більше підприємств займаються інноваціями. Проте слід також відмітити, що, за даними Держкомстату України [3], у загальному обсязі витрат на інновації, власні затрати підприємства займають найбільшу частку;

більшість підприємств лише оновлюють свій власний асортимент, упровадженням виключно нової продукції займається лише їх маленька частина: Харківська обл. – 11 підприємств із 147, Полтавська обл. – 4 із 48, Херсонська обл. – 2 із 25, Волинська обл. – 1 із 23. Така тенденція пояснюється застарілою технологічною базою підприємств та високою вартістю впровадження інновацій;

слід зазначити, що підприємства займаються й експортом інноваційної продукції і за межі України, частка таких підприємств у загальній їх кількості не дуже велика, але цей фактор свідчить про високу якість інноваційної продукції цих підприємств, про її здатність конкурувати з продукцією, представленою за кордоном (табл. 2).

Таблиця 2

Порівняльна характеристика інноваційної активності підприємств України за регіонами

Показник \ Область	Полтавська	Харківська	Херсонська	Волинська
1	2	3	4	5
Кількість промислових підприємств, що впроваджують інновації, найменувань	38	147	25	23
Підприємства, що забезпечують запровадження інновацій на ринку, найменувань	4	11	2	1

Закінчення табл. 2

1	2	3	4	5
Загальний обсяг витрат на інновації, тис. грн	124 446,2	525 890,2	49 469,9	88 761,5
Обсяг реалізованої інноваційної продукції, тис. грн	5 617 452,3	1 473 365,5	476 055,1	295 513,2
Упровадження нових технологічних процесів у виробництво, найменувань	24	877	17	16
Освоєння нових видів продукції в промисловості, найменувань	72	191	71	44

Кількість підприємств, що реалізували інноваційну промислову продукцію, найменувань	382	818	220	224
Реалізація інноваційної продукції за межами України, найменувань	12	32	11	6

Загалом, можна сказати, що розвиток інновацій у регіонах країни, насамперед, залежить від їх фінансування, а також від існуючої техніко-технологічної бази цих підприємств. Ці фактори пояснюють те, що найбільш розвинутий даний напрямок діяльності в Харківській та Полтавській областях, а повільними темпами розвитку відзначаються Херсонська та Волинська області. Що стосується світового досвіду, то слід відзначити, що постійно зростає кількість інноваційних підприємств, а також підприємств, які займаються розробленням інновацій; що більшість організацій виділяють два основних фактори, котрі перешкоджають інноваційній діяльності, – нестача власних коштів та висока вартість нововведень.

Наук. керівн. Верещагіна Г. В.

Література: 1. Бойчик І. М. Економіка підприємства : навч. посібн. / Бойчик І. М. – 2-ге вид., доп. і переробл. – К. : Атіко, 2007. – 520 с. 2. Eurostat regional yearbook 2010: Introduction [Electronic resource]. – Access mode : http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/product_details/publication?p_product_code=RY_CH_INTRO_2010. 3. Наукова та інноваційна діяльність в Україні : статистичний збірник / Державний комітет статистики України. – Київ, 2001. 4. Створення та використання передових виробничих технологій на підприємствах України у 2010 році [Електронний ресурс] / Державний комітет статистики України. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>. 5. Регіони України 2010 рік : статистичний збірник. Ч. II / Державний комітет статистики України. – К., 2010.